

Àfrica, visions de futur

Des del seu proverbial cinisme, Henry Kissinger va dir fa temps que Àfrica quedava per al segle XXI. Bé, doncs ja hi som. Des de la caiguda del mur ha augmentat la sensació de caos al continent africà. La imatge que ens en donen espasmòdicament les notícies és de guerres i conflictes. A l'última dècada a l'Àfrica hi ha hagut un genocidi –a Rwanda– amb innegables coresponsabilitats internacionals, i només la guerra del Congo porta comptabilitzats tres milions de morts. Els més cíncics parlen de gran reajustament general. I d'això es fan ressò les notícies. Tanmateix, els lents però continuats avenços a Sud-àfrica o la normalitat de l'alternança política al Senegal són alguns exemples que de l'Àfrica també vénen bones notícies.

D'una breu visita al Senegal em va quedar una impressió molt forta: la sensació –que no sabria argumentar gaire bé– que allà hi ha moltes coses del passat però també moltes altres del futur. I que, si seguim creient que tot està permès a les forces globalitzadores, no seria cap disbarat pensar que el futur de les grans ciutats occidentals potser tindrà moltes semblances amb les grans megalòpolis africanes, precisament les que ens desborden i ens espanten.

Des de la mentalitat postcolonial, la mirada sobre l'Àfrica difícilment escapa a la cultura de l'exotisme i a la fascinació pel bon salvatge, aquesta fantasia europea que la resta del món no ha compartit mai. Tanmateix l'Àfrica té una vida cultural amb trets propis que, en moltes de les seves manifestacions, ha estat incorporada als canals de la cultura internacional. És cert que el debat predominant segueix sent el de tradició i modernitat. Però tampoc no és rar que els africans s'encallin en una cosa que es veu només caminant pel carrer: els lligams amb el passat i les oportunitats del futur, el segell d'allò propi i l'empremta d'allò aliè. D'aquesta actualitat creativa vol deixar constància l'exposició «Àfriques: l'artista i la ciutat».

El títol dona les tres claus de la nostra proposta. Àfriques, la pluralitat de l'Àfrica i la transversalitat d'un continent que arriba fins a París i Londres, perquè tinguem clar que tot el que passa a l'Àfrica ens concerneix. L'artista, el creador africà, el que des de la seva experiència aposta per la universalitat de l'art, al qual aporta el valor afegit d'unes realitats que Occident desconeix o veu amb prejudici. La ciutat, perquè també l'Àfrica és el lloc de la creació i del conflicte, de la concreció de les contradiccions i de la definició de les possibilitats. Amb aquests criteris de partida, Pep Subirós ha construït una exposició que més que d'autor jo anomenaria d'experiència. L'experiència del que trepitja les ciutats africanes cercant signes de futur. Un futur en què –a partir d'aquesta oportunitat propiciada per la primera edició de *Barcelona Art Report 2001*– les presències africanes seran habituals al CCCB.